

TIETEELLISTEN SEURAIN VALTUUSKUNNAN TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2009

Tieteellisten seurain valtuuskunta on Suomessa toimivien tieteellisten seurojen valtakunnallinen yhteistoimintaelin, jolla on myös tieteelliseen julkaisu-toimintaan liittyviä julkisia tehtäviä. Valtuuskunta toimii Tieteellisten seurain valtuuskunnasta annetun lain (938/2006) ja 20.3.2007 hyväksytyjen sääntöjen pohjalta.

Valtuuskunnan tehtävänä on

- 1) edistää valtuuskunnan jäsenyhteisöjen yhteistyötä ja toimintaedellytyksiä;
- 2) kehittää tieteellisen tiedon välitystä ja julkaisu-toimintaa sekä hoitaa tieteellisen kirjallisuuden kansainvälistä vaihtoa;
- 3) edistää tutkimustiedon tunnetuksi tekemistä ja sen käyttöä yhteiskunnassa;
- 4) vastata toimintaansa varten osoitettujen varojen käytöstä, tieteellisille seuroille luovutettujen yhteisten kokous- ja toimistotilojen hallinnasta ja hoidosta sekä muista tieteellisille seuroille yhteisistä tehtävistä.

Tieteellisten seurain valtuuskunnan perustamisesta tulee kuluneeksi 110 vuotta, ja tämä näkyy toiminnassa sekä Tieteessä tapahtuu -lehdessä. Tieteen päiviä vietetään 7.-11.1.2009 teemalla *Evoluutio – Evolution*. Päivien aikana avataan Tieteen päivien julistenäyttely Tieteiden talolla. Pyrkimykset tieteellisten julkaisujen avoimen saatavuuden lisäämiseksi ovat viime vuosina herättäneet laajaa kansainvälistä ja kotimaista kiinnostusta. Open Access -julkaisemisen vaikutukset jäsenseurojen julkaisu-toimintaan ja kansainväliseen vaihtoon ovatkin edelleen huomion kohteena. Jäsenseurojen arkistotietokantaa kehitetään.

Julkaisu-toiminnan edistäminen

Tieteellisten seurojen julkaisu-toiminnan sekä julkaisujen levikin ja markkinoinnin edistämistä varten valtuuskunnalla on *Julkaisukeskus*, jonka toimintaa ohjaa hallituksen asettama johtokunta. Julkaisukeskus palvelee jäsenseuroja tieteellisten julkaisujen myynnissä ja markkinoinnissa, teknisessä toteutuksessa sekä hoitaa jäsenseurojen julkaisujen kansainvälisen vaihdon. Julkaisukeskukseen kuuluvat *Julkaisupalveluyksikkö*, *Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus*, *Tiedekirja – Vetenskapsbokhandel* ja *Julkaisuvarasto*.

Vuonna 2009 *julkaisupalveluyksikkö* tarjoaa TSV PRO:lla (www.protsv.fi) aikaisempaa monipuolisempia palveluja jäsenseurojen digitaalisen julkaisemisen tarpeisiin. Palveluiden kysyntä on lisääntynyt, kun seurat ovat ryhtyneet digitoimaan aikaisemmin painettuna ilmestynyttä aineistoa ja julkaisemaan sähköisiä rinnakkaisversioita. Myös uusia verkkolehtiä on aloitettu.

Julkaisupalveluyksikön käyttöön ottamaa Open Journal Systems -julkaisualustaa seurojen sähköisten lehtien toimitus- ja jakelujärjestelmänä kehitetään edelleen pohjoismaisen projektin *Aiding Scientific Journals Towards Open Access Publishing* puitteissa.

Julkaisupalveluyksikkö osallistuu Open Access -tiedotukseen ylläpitämällä ja kehittämällä verkkosivustoa www.openaccess.fi.

Yksikkö tarjoaa edelleen jäsenseuroille verkkosivujen ulkoasun ja sisällön suunnittelua ja käyttäjäkoulutusta.

Julkaisupalveluyksikkö avustaa jäsenseuroja painotarjoustien hankkimisessa sekä valvoo painotöiden laatua. Seuroja neuvotaan käyttämään hyväkseen tarkoituksenmukaisinta paino- ja julkaisutekniikkaa.

Luetteloa jäsenseuroista ylläpidetään verkkosivuilla www.tsv.fi.

Tiedekirja – Vetenskapsbokhandel

Myyntinäyttely Tiedekirja – Vetenskapsbokhandel myy valtuuskunnan ja sen jäsenseurojen julkaisuja. Tiedekirja esittelee julkaisuja messuilla, näyttelyissä ja tieteellisissä kokouksissa.

Tieteellisen kirjallisuuden saatavuutta parannetaan kehittämällä Tiedekirjan oman verkkokaupan palveluita. Kirjojen markkinoinnissa tehdään yhteistyötä seurojen kanssa.

Vuoden tiedekirja -palkinto jaetaan yhdessä Suomen tiedekustantajien liiton kanssa Tieteen päivien yhteydessä.

Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus

Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus toimii julkaisujen kansainvälisen vaihtotoiminnan keskuksena. Vuonna 2009 kehitetään kirjastoille ja TSV:n jäsenseuroille suunnattuja palveluita. Hyödyntämällä tietotekniikan antamia mahdollisuuksia pyritään toimimaan entistä tehokkaammin kansallisena vaihtokeskuksena. Edelleen seurataan myös elektronista julkaisemista samoin kuin Open Access -julkaisemista, joiden yleistyminen vaikuttaa painettujen julkaisujen vaihtoon.

Vaihtokeskus on International Federation of Library Associations -järjestön jäsen.

Tieteellisen kirjallisuuden julkaisuvarasto

Tieteellisen kirjallisuuden julkaisuvarastossa säilytetään jäsenseurojen julkaisuja ja se toimii Tiedekirjan lähivarastona.

Julkaisuavustusjaosto

Valtuuskunnan hallituksen asettama julkaisuavustusjaosto valmistelelee päätöksiä Suomen Akatemian valtuuskunnalle delegeimien valtionavustusten jakamiseksi.

Julkaisuavustukset

Valtuuskunnan hallitus päättää valtion tieteelliseen julkaisutoimintaan ja kansainväliseen toimintaan (kansainvälisten liittojen jäsenmaksuihin ja kansainvälisten liittojen suomalaisten luottamushenkilöiden matkakuluihin) osoittaman valtionavustuksen jakamisesta.

Kongressiavustukset

Valtuuskunnan hallitus päättää myös Kansainvälisten konferenssien ja kansallisten seminaarien järjestämiseen osoittaman valtionavun jakamisesta.

Tieteen tiedotus

Tieteen päiviä vietetään 7.-11.1.2009 teemalla *Evoluutio – Evolution*. Ohjelmasta vastaa Suomen Kulttuurirahaston, Tieteellisten seurain valtuuskunnan sekä tiedeakatemioiden asettama järjestelytoimikunta.

Tieteessä tapahtuu

Tieteessä tapahtuu -lehti on eri tieteenalat koova yleistiedelehti, jolla on keskeinen asema suomalaisessa tiedejulkaisemisessa ja tiedekeskustelun näyttämönä. Kirjoituksia on humanistisista tieteistä luonnontieteisiin, tieteidenfilosofiasta tiedepolitiikkaan. Artikkelit pohjaavat usein seurojen ja tiedeakatemioiden tilaisuuksissa pidettyihin esitelmiin. Lisäksi lehdessä kerrotaan uusista julkaisuista ja tulevasta tapahtumista.

Lehti ilmestyy myös sähköisenä versiona, ja sen artikkelit luetteloidaan Kansalliskirjaston Artotietokantaan. Lehden verkkosivuja kehitetään ja lehden lukijakunnasta tehdään tutkimus.

Muu tieteen tiedotus

Valtuuskunta osallistuu tieteen tiedottamista palveleviin tapahtumiin kuten tiede- ja kirjamesuille Turussa ja Helsingissä sekä Tietokirja.fi-tapahtumaan järjestämällä tieteellistä julkaisutoimintaa koskevaa ohjelmaa. Valtuuskunta myös järjestää tarvittaessa yleisötilaisuuksia ajankohtaisista teemoista.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan työskentely valtuuskunnan yhteydessä avaa uusia yhteistyömahdollisuuksia.

Valtuuskunta toimii yhteistyössä muiden tieteen tiedotuksen piirissä toimivien organisaatioiden kanssa. Valtuuskunta työskentelee Tiedekeskussäätiö *Heureka*, *Tiede*-lehden sekä useiden Suomen ulkomailla toimivien tiede- ja kulttuuri-instituuttien, Helsingin yliopistoseosäätiön ja Suomen kirjainstituutin säätiön taustayhteisönä.

Tämän lisäksi yhteistyö tiedetoimittajien, yliopistotiedottajien sekä Ylen tiedeohjelmien toimituksen kanssa jatkuu. Valtuuskunta kuuluu myös eurooppalaisten tiedetapahtumia järjestävien yhteisöjen liittoon, European Science Event Association – EUSCEA:aan.

Valtuuskunnan ja sen jäsenseurojen näkyvyyttä lisätään myös kehittämällä valtuuskunnan kotisivuja www.tsv.fi.

Kansainvälinen toiminta

Tiedeakatemiajaosto

Valtuuskunnan Tiedeakatemiajaosto on Suomessa toimivien tiedeakatemioiden ja teknillisten tieteiden akatemioiden yhteistointielin. Jaosto edistää kansainvälistä

tieteellistä yhteistyötä, hoitaa suhteita kansainvälisiin tieteellisiin järjestöihin sekä toimii tieteen asiantuntijaelimenä.

Tiedeakatemiajaosto vastaa Kansainvälisen tiedeneuvoston (International Council for Science, ICSU) suomalaisten tieteenalakohtaisten kansalliskomiteoiden koordinoinnista sekä päättää opetusministeriön kansalliskomiteoiden toimintaan osoittaman valtionavun edelleen jakamisesta.

Lisäksi Tiedeakatemiajaosto pyrkii lisäämään suomalaisen tieteen ja suomalaisten tieteenkijöiden näkyvyyttä osoittamalla asiantuntijoita kansainvälisiin tehtäviin ja yhteistyöhankkeisiin. Kansainvälisestä yhteistoiminnasta on lisätietoja valtuuskunnan verkkosivuilla osoitteessa www.tsv.fi/internationalaffairs.

Tiedepoliittinen vaikuttaminen

Valtuuskunta tekee julkaisutoimintaa ja tieteen asemaa koskevia aloitteita ja antaa lausuntoja tieteenharjoittamista ja tieteellisten seurojen toimintaa koskevista kysymyksistä. Valtuuskunta järjestää tiedepolitiikkaa ja tieteellistä julkaisutoimintaa sekä julkaisujen laatua koskevia tilaisuuksia yhdessä tiedeakatemioiden ja muiden jäsenseurojen kanssa.

Infrastruktuurikartoitus

Valtuuskunta tiedottaa yhteistyössä opetusministeriön, Suomen Akatemian ja muiden viranomaisten kanssa vuonna 2008 laaditun tutkimusinfrastruktuurin kartoituksen ja tiekarttahankkeen tuloksista.

Tutkimusetiikka

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan pääsihteeri

Opetusministeriön asettaman tutkimuseettisen neuvottelukunnan pääsihteeri työskentelee Tieteellisten seurain valtuuskunnassa. Neuvottelukunta edistää tutkimusetiikkaa koskevaa keskustelua ja tiedotusta sekä tekee aloitteita ja antaa lausuntoja tutkimusetiikkaan liittyvistä kysymyksistä. Yliopistojen ja tutkimuslaitosten vastuuhenkilöille annetaan kouluttajakoulutusta. Yhteistyötä neuvottelukunnan ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan välillä kehitetään edelleen.

Neuvottelukunnan tarkempi toimintasuunnitelma on verkkosivulla www.tenk.fi.

Pohjoismainen bioetiikkakomitea

Sopimus Pohjoismaisen bioetiikkakomitean hallinnon hoitamisesta Tieteellisten seurain valtuuskunnassa vuosina 2008–2010 on tehty sopimus Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa. Bioetiikkakomitean toiminnasta on tietoja verkkosivuilla www.nbio.org.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta on opetusministeriön asiantuntijaelin, joka seuraa tieteen, taiteen ja tekniikan saavutuksia Suomessa ja ulkomailla. Neuvottelukunta jakaa vuosittain kohdeapurahoja ja tekee opetusministeriölle esitykset sekä tiedonjulkistamisen valtionpalkinnon saajista että tietokirjallisuuden laatukirjallisuuden kirjastojen ostotukilistalle otettavista teoksista. Tiede ja yhteiskunta -työryhmän muistio (opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004: 28) ja sen jatkotyönä laadittu opetusministeriön toimenpideohjelma (29.11.2007) määrittävät tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan aseman tiedonjulkistamisen kenttää koordinoivana ja tiedonjulkistamista edistävänä tiedehallinnon toimijana.

Neuvottelukunnan pääsihteeri työskentelee valtuuskunnan yhteydessä. Neuvottelukunnan ja valtuuskunnan onnistunutta yhteistyötä tiede yhteiskunnassa -toimintojen ja tiedeviestinnän piirissä edistetään edelleen.

Neuvottelukunnan pääsihteeri toimii Euroopan unionin EU:n tutkimuksen seitsemännen puiteohjelman (7PO) Tiede yhteiskunnassa -ohjelman (SiS) toisena kansallisena yhteyshenkilönä (NCP). TSV osallistuu 7PO:sta rahoitettavan 33 maan SiS NCP:iden muodostamaan kaksivuotiseen EUROSIS-hankeeseen. TSV:n edustajana on TJNK:n pääsihteeri, jonka vastuulla on selvitystyö *Probing the landscape of dissemination of scientific information to politicians*.

Valtuuskunnan ja neuvottelukunnan välistä yhteistyötä avoimen tiedejulkaisemisen (Open Access), tietokirjallisuuden, tiedeviestinnän ja tieteen yleisötapahtumien edistämiseksi jatketaan ja tiivistetään.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan toiminnasta on tarkempia tietoja verkkosivuilla www.tjnk.fi.

Muu toiminta

Syyskokouksen yhteydessä järjestetään valtuuskunnan 110-vuotisseminaari ja juhla-vastaanotto.

Tietokantaa jäsenseurojen arkistoista kehitetään. Jäsenseuroille järjestetään arkistohoidon opastusta.

Valtuuskunta opastaa jäsenseuroja keräämään ja tallentamaan oman jäsenkuntansa oppihistoriallista muistitietoaineistoa ja neuvoo seurojen historian kirjoitusta.

Henkilökunta

Valtuuskunnassa työskentelee 27 vakinaista toimihenkilöä. Johtoryhmän muodostavat toiminnanjohtaja, julkaisupäällikkö, tiedotuspäällikkö ja taluspäällikkö.

Työyhteisön kehittämissryhmään kuuluvat esimiesasemassa olevat toimihenkilöt sekä luottamusmiehet. Henkilökuntaa koulutetaan ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Toimitilat

Valtuuskunta huolehtii siitä, että tieteellisillä seuroilla on tarkoituksenmukaiset tilat. Valtuuskunta hallinnoi edelleen *Tieteiden taloa* (Kirkkokatu 6), joka on keskeisin tieteellisten seurojen kokouspaikka ja jossa useilla jäsenseuroilla on toimisto.

Valtuuskunta ja sen jäsenseurat käyttävät myös Säätytalon kokoustiloja.

Valtuuskunnan käytössä on useita vuokratiloja Helsingissä: Mariankatu 5 ja 7, Kirkkokatu 6, Liisankatu 16 ja Hallituskatu 2. Niissä on valtuuskunnan omia sekä jäsenseurojen kokous- ja toimitiloja. Rauhankatu 15:ssä on julkaisuvarasto ja Kirkkokatu 14:ssä Tiedekirja-Vetenskapsbokhandeln.

Talous

Tieteellisten seurain valtuuskunnan toiminnan perusrahoitus saadaan yleisavustuksena opetusministeriöltä samoin kuin Tutkimuseettisen neuvottelukunnan, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan ja Tiedeakatemiajaoston sekä infrastruktuurin kartoituksen ja tiekarttahankeen määrärahat. Tieteiden talon käyttömenot katetaan kokoustilojen vuokratuloilla.

Julkaisutoimintaan, kansainväliseen toimintaan sekä kansallisten seminaarien ja kansainvälisten konferenssien järjestämiseen tarkoitetut määrärahat saadaan Suomen Akatemialta.

Suomen kulttuurirahasto ja tiedeakatemit osallistuvat Tieteen päivien rahoittamiseen. Päiviä varten haetaan apurahaa myös Tieteen tiedotus ry:ltä ja muilta yksityisiltä säätiöiltä. Pohjoismaiden ministerineuvosto myöntää varat Pohjoismaisen bioetiikkakomitean menoihin. Euroopan unioni rahoittaa EUROSIS-hankkeen Suomen osuuden.

Lisäksi hankekohtaista rahoitusta haetaan yksityisiltä säätiöiltä.